

Бахчев Костянтин Вікторович,
декан факультету підготовки
фахівців
для підрозділів превентивної
діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ – ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ

Право на освіту є одним із основних конституційних прав громадян [1], гарантування якого здійснюється державою. Проте порушення такого права самими здобувачами фактично залишається неврегульованим з боку нормотворців. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації» [2] є спробою врегулювати процедуру скасування закладом вищої освіти рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації у разі виявлення порушення здобувачем вищої освіти норм академічної доброчесності на підставі частини другої статті 6 Закону України «Про вищу освіту» [4] з урахуванням статті 42 Закону України «Про освіту» [3]. Водночас Проект, на наш погляд, потребує доопрацювання, зокрема в частині настання відповідальності за вчинювані протиправні дії [2].

Перш за все хотілося б звернути увагу на невідповідність суб'єктів академічної доброчесності, а отже у подальшому і суб'єктів відповідальності, у положеннях Проекту, що аналізуються, та нормах чинного законодавства. Так, відповідно до Законів України «Про освіту» [3], «Про вищу освіту» [4], Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікації» від 23 листопада 2011 р. № 1341 [5] та інших нормативно-правових

актів виділені наступні ступені вищої освіти «молодший бакалавр», «бакалавр», «магістр», «доктор філософії» («доктор мистецтва»), «доктор наук».

Проект, у свою чергу не включає у коло суб'єктів академічної доброчесності два останні, закріплених нормативно, ступені вищої освіти. Таким чином вбачається доцільним доповнити проект Постанови такими ступенями вищої освіти, як «доктор філософії» та «доктор наук», адже порушення академічної доброчесності так само мають місце під час отримання вказаних ступенів. Крім того, зазначені ступені є ступенями вищої освіти, про яку йде мова у проекті Постанови.

Погоджуючись з позицією авторів Проекту про доцільність вироблення та прийняття Кодексу академічної доброчесності, вважаємо, що рівень суб'єкта розробки та прийняття даного акту має бути на рівні Кабінету Міністрів України або Верховної Рада України. Поняття, зміст та правила академічної доброчесності є загальними та визначені у статті 42 Закону України «Про освіту» [3], а порядок виявлення фактів порушення академічної доброчесності має містити фрагментарно вже висвітлені у нормах проекту положення, наприклад, пункт 9 «Процедура розгляду справи про порушення особою академічної доброчесності». Тобто вважаємо, що Кодекс академічної доброчесності повинен містити загальні норми для всіх здобувачів вищої освіти, а не окремо визначатися кожним закладом вищої освіти, які у даному випадку виконуватимуть лише контролюючу функцію, а не нормотворчу.

Кодекс академічної доброчесності – це саме той акт, який повинен містити норми як матеріального, так і процесуального права. Наприклад, на наш погляд, доцільно розмістити такі розділи у структурі Кодексу: загальні положення; суб'єкти академічної доброчесності; суб'єкти контролю за академічною доброчесністю; підстави порушення справ про порушення особою академічної доброчесності; порядок розгляду справ про порушення особою академічної доброчесності; відповідальність за порушення особою академічної доброчесності;

тощо. Дія Кодексу академічної доброчесності має розповсюджуватися на всю територію України, всі вищі навчальні заклади України.

Наступним моментом, на якому хотілося б зупинити свою увагу, це роль правоохоронних органів у притягненні винних осіб до відповідальності. Проект не містить положення щодо участі органів Національної поліції або суду у випадку виявлення факту порушення академічної доброчесності.

Проте порушення академічної доброчесності зазвичай пов'язане з порушенням норм права, за яке законом передбачено настання кримінальної, адміністративної, дисциплінарної відповідальності (наприклад, таке порушення, як академічний плагіат, може кваліфікуватися, як порушення авторських прав, тобто прав інтелектуальної власності, за що законом передбачена, як адміністративна, так і кримінальна відповідальність). Саме тому, на наш погляд, зобов'язання МОН України повідомити про вчинення порушення норм права, є свідченням свідомого ставлення до правопорядку в державі, ознакою правової держави.

З огляду на сказане пропонуємо доповнити проект Порядку скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації пунктом 18.1. такого змісту: «У випадку виявлення фактів вчинення злочину або адміністративного проступку МОН протягом десяти робочих днів з дня отримання повідомлення від закладу вищої освіти має повідомити органи Національної поліції або суд.».

Підсумовуючи, варто наголосити на необхідності застосування більш рішучих заходів до осіб, які порушують академічну доброчесність, з огляду на сучасний період розвитку національної освіти та науки.

З цією метою варто завершити нормотворчий процес та розпочати правозастосовчий, в якому якість української освіти та науки перебуватиме на першому місці.

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р.
2. МОН пропонує для громадського обговорення проект Порядку скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації.
3. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2545-VIII.
4. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII

Бернадський Вадим Вікторович

курсант факультету підготовки
фахівців для підрозділів

кримінальної поліції

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Рижкова Світлана Анатоліївна

старший викладач кафедри

адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ВЗАЄМОДІЯ ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ З
ГРОМАДСЬКІСТЮ У ПРОФІЛАКТИЦІ ПІДЛІТКОВІЙ НАРКОМАНІЇ**

Підлітки завжди були складною категорією населення, що характеризується їх імпульсивною поведінкою та ненормальними стилями мислення дорослих. Швидкий розвиток сучасного суспільства сприяв розвитку проблем серед молоді. На жаль, такі проблеми найчастіше пов'язані з незаконною діяльністю, такою як торгівля наркотиками та зброєю.

Як зазначають вчені, найбільшою проблемою серед підлітків у сучасному світі є незаконний обіг наркотичних засобів. Дане явище зазвичай характерне для підлітків в віці 14-18 років, які в зв'язку з конкретними життєвими